

Närodlad politik för hela Enköping

Budgetförslag 2017

Centerpartiet i Enköping

Budgetförslag 2017

Centerpartiet är redo att ta ansvar för ekonomin i Enköpings kommun. Därför kommer vi inte att höja skatten. Vi kommer däremot att förorda en masterplan för våra byggnationer, att lokalresursplanen tas fram och att kostnader för stadshotellstomt och simhall inte rusar iväg. Vi vill anamma skolkommissionens resultat för effektivaste kompetenshöjning av lärarna.

Centerpartiet ser alla delar av kommunen. Därför kommer vi att förorda omsorgsboenden i alla delar av kommunen. Vi kommer att lägga förslag som underlättar att driva företag i hela kommunen, inte bara inne i Enköpings tätort.

Centerpartiet förstår vikten av bra och hållbar mat. Därför vill vi införa att miljöstyrningsrådets baskrav skall gälla vid all matupphandling i kommunen. Vi vill att våra barn och gamla ska få riktig mat, näringsrik och bra, lagad från grunden.

Centerpartiet står för närodlad politik. Det handlar om närhet till beslut och att kunna påverka sin vardag. Det handlar också om en grön, social och jordnära liberalism. Vi tror på ett varmt inkluderande och jämställt samhälle. Därför kommer vi att införa jämställdhetskartan.

Masterplan

HÅLLBAR EKONOMI OCH SUNDA INVESTERINGAR

Vi förordar att en masterplan tas fram för våra kommande stora investeringar i fastigheter och byggande.

Vi har under de gångna åren fått allt tydligare bevis på det enorma behov som finns av renovering och upprustning av våra kommunala lokaler och de stora behov vi har av helt nya lokaler. För att vi inte skall förivra oss, bygga fel sak på fel plats, i fel ordning är det dags att ta ett helhetsgrepp om kommunens investeringar. Vi har valt att kalla det en masterplan. En plan över kommunen som visar var vi vill lägga våra kommande investeringar men även pekar ut viktiga och strategiska områden och hur de bör se ut om 20-30 år. En mycket fördjupad översiktsplan gärna tillsammans med centrumsamverkan och övriga företagare och föreningar i kommunen. Vi rör oss här över tidsperspektiv som vida överstiger en mandatperiod och därför är det rimligt att en sådan plan tas fram tillsammans med ett brett parlamentariskt stöd.

Det finns aktuella exempel som tydligt visar på behovet av en masterplan. Bygger man en idrottshall på en idrottsplan vid Enavallen fordrar detta att en idrottsplan byggs på ett område på Korsängen. Här finns ingen ordentlig plan för utformningen av detta område. Bygger man vid Enavallen påverkar detta en framtida exploatering av området osv. Vidare påverkas planeringen för införande av konceptet Lägerstaden. Exemplet visar väl hur allt hänger ihop och varför en övergripande plan – en masterplan – måste tas fram.

Vi måste också ta hänsyn till åt vilket håll kommunen växer så vi vet var vi skall bygga skolor. Lokalresursplanen skall användas så att vi får ett grepp om vilka lokaler kommunen äger och vad de används till. Med aktuella befolkningsprognoser över kommunens olika delar blir det lättare att fatta beslut om var och när utbyggnad skall ske av t.ex. förskolor, skolor och omvårdnadsboenden.

Centerpartiet anser att det är oansvarigt att göra alla stora investeringar utan att en ordentlig samplanering görs. Kommunen behöver ta tillvara på samlokaliseringvinster i framtida investeringar, ett exempel skulle kunna vara kulturlokaler ihop med en ny gymnasieskola.

Centerpartiet anser att arbetet med att ta fram en masterplan snarast påbörjas för att kunna ge en god planeringsgrund vid kommande investeringar.

Centerpartiet tar alltid ansvar för kommunens kommande stora investeringar.

Centerpartiet vill:

att en masterplan tas fram, en plan över kommunen som visar var vi vill lägga våra kommande investeringar men även pekar ut viktiga och strategiska områden.

att faktaunderlag i befolkningsprognoser och lokalresursplan skall väga tyngre vid investeringsbeslut än vad som hittills gjorts.

Ansvar över ekonomin

HÅLLBAR EKONOMI OCH SUNDA INVESTERINGAR

Kommunen har under längre tid haft som regel att själva göra projektering och hålla i byggprojekt i generalentreprenadform. Den nyligen framtagna utredningen ger förslag på hur projekt bör hanteras för att göra det så smidigt och ekonomiskt som möjligt samt för att ge politiken insyn och kontroll. Vi skall naturligtvis så snart som möjligt ta tillvara de råd som föreslagits i denna utredning. De första projekten som nu är aktuella är idrottshallen vid Munksundsskolan samt den nya simhallen.

Vi föreslår att en ny modell används för simhallsbygget för att få kontroll över kostnaden. När man som privatperson gör investeringar så vet man hur mycket pengar man kan avsätta. Blir önskemålen för stora så att pengarna inte räcker så måste man revidera kraven. Samma princip kan naturligtvis även användas då man bygger en simhall. Vi vänder på upphandlingen så att offerterna som tas in skall uppvisa bästa lösning, utgående från en enkel kravbild, till en given kostnad som kommunen har ansett sig kunna finansiera. Även om man betalar för denna typ av offerter så kommer man att ha kontroll över kostnaden på ett helt annat sätt. En annan fördel med detta arbetssätt är att vi kommer kunna ta tillvara idéer och lösningar som genomförts vid liknande projekt.

Vi har stora investeringar framför oss i Va-anläggningar, vatten- och värmeanläggningar. Det finns inget egenvärde för Enköpingsborna att driva egna anläggningar inom dessa områden om det inte ger ekonomiska fördelar jämfört med att samarbeta med andra kommuner. Vi anser att kommunen under först halvåret 2017 måste fatta beslut om vi skall göra investeringar i egna anläggningar eller samarbeta med andra baserat på välgrundade ekonomiska kalkyler.

Vi anser att ansvar måste tas för ett längre tidsperspektiv än till nästa val!

SKOLA OCH UTBILDNING

Skolan i Enköping är bra och vi har många kompetenta medarbetare i våra skolor. Resultaten är på intet sätt katastrofala sett i större perspektiv. Det betyder inte att vi inte kan bli bättre. En trygg och givande skolgång är på många sätt avgörande för varje enskilt barns framtid. Alla har rätt att utveckla sitt allra bästa jag.

Under 2016 har den lokala skolkommisionen arbetat fram ett förslag för att höja resultaten i Enköpings skolor. Rapporten pekar på flera utvecklingsområden. Dels behöver lärarnas tid för kompetensutveckling användas effektivare. Dels behöver vi jämförbara resultat över åren. Därför vill vi tillsätta en enhet för pedagogisk utveckling som kan ge stöd och hjälpa till att utveckla både lärarnas kollegiala lärande samt mätmetoder.

Vi tror också att de lärare som vill skall ges möjlighet att läsa vidare och fördjupa sina kunskaper i ett professionsprogram. Det gynnar både individen, kollegiet och i slutändan även eleverna.

Psykisk ohälsa är idag ett problem för en del av våra elever och kan i flera fall ligga bakom oro och koncentrationssvårigheter. En av framgångsfaktorerna i skolan är arbetsro och orsaker till att elever stör andra kan vara just psykisk ohälsa, ångest eller oro. För att stötta dessa elever vill vi stärka elevhälsan med fler psykologer och kuratorer.

Förutom den enhet för pedagogisk utveckling som skall inrättas enligt skolkommisionens förslag vill vi att centrala resurser fördelas ut i verksamheterna. Vi tror att rektorerna är bäst lämpade att avgöra vad just deras skola behöver satsa på, exempelvis speciallärare och specialpedagoger.

Centerpartiet tar alltid ansvar för kommunens ekonomi – såväl i majoritet som i opposition.

Centerpartiet vill:

att beslut fattas under 2017 om egna investeringar skall göras inom Va- och värmeområdet eller om samarbete med andra skall ske.

att en omvänd offertprincip skall användas vid byggandet av simhallen, dvs, maximal kostnad är fastställd och bästa lösning inom denna föreslås och offereras.

att skolkommisionens förslag realiserar.

att elevhälsan stärks med fler psykologer och kuratorer.

att centrala resurser fördelas ut på verksamheterna.

Alla delar av kommunen

ENKÖPINGS KOMMUN ÄR MER ÄN BARA ENKÖPINGS CENTRALORT

Landsbygdsperspektivet är grundfundamentet i all vår politik. Människor ska kunna bo och leva i hela kommunen. För att det ska fungera måste vi ha en politik som förenklar reglerna, så företagare kan skapa nya jobb. Utveckla IT, bredband och kollektivtrafik så att det går att jobba i hela kommunen och fortsätta ha en levande landsbygd med förutsättningar att bedriva ett hållbart jordbruk.

Många gånger när man pratar om Enköping så tänker man bara på centralorten. Enköpings kommun har ett flertal större kransorter och en mycket levande landsbygd. För att kunna bo och bedriva verksamhet i alla delar av kommunen är närhet till service av stor vikt liksom kommunikationer så som bussar och internet. Kollektivtrafiken måste vara anpassad till invånarnas behov och vi får inte vara rädda för nya lösningar som hjälper oss att klara av att tillgodose behoven på landsbygden.

Som barn ska man inte behöva åka skolskjuts mer än en timme för att komma till skolan, man ska inte heller behöva vara bunden till den närmsta skolan, bara för att det är dit skolskjutsen går. Skolskjutsförordningen, regler och rutinerna måste bli mer anpassade till skillnaderna mellan stad och landsbygd samt mer flexibla för att vara en hjälp till fler. Vi vill ta reda på hur

önskemålen för skolskjuts verkligen ser ut och se om det går att anpassa skolskjutsarna därefter.

Vi är övertygade om att många vill bo och jobba på landsbygden eller i kransorterna, därför vill vi bygga billiga bostäder även där. Hyresrätter i kransorter samt områden med små hus som kan passa som familjens första bostad eller ett mindre hus för den äldre. Det kan vara viktigt att få bo kvar i de omgivningar man alltid bott, trots att man blir äldre. Därför skall det också finnas trygghets- och omvårdnadsboenden i alla delar av kommunen.

Cykelvägar är en investering i både hälsa och miljö. De är också ett måste om vi vill att våra invånare skall kunna cykla säkert längs våra landsvägar. Vi vill säkerställa cykelväg från Enköpings centralort till Fjärdhundra samt över Ekolsundsbron och mellan Skolsta och Grillby. Vi vill också säkerställa att det byggs cykelväg i anslutning till riksväg 70 när den görs om till 2+1-väg som sträcker sig från Enköpings centralort till Lådö. Detta utan att man skall behöva ta till orimliga omvägar förbi Norrby eller Jung.

FÖRETAGANDE, ARBETE OCH SERVICE

Företagsamhet är att ha initiativförmåga, driftighet, energi, iver och framåtanda. Vi i Centerpartiet är övertygade om att alla någon gång brinner för något, att alla har en dröm som väntar på att förverkligas. Vi anser att kommunen kan och bör ta ansvar och hjälpa till när någon våga satsa på sin dröm. Vi ska underlätta allt vad vi kan för våra invånare. Ett välmående och växande näringsliv är helt avgörande för att vår kommun skall kunna växa.

Vi anser därför att det är kommunens skyldighet att göra "allt" för att underlätta för näringslivets tillväxt. Det initiativ som tagits via "Team näringsliv" är utmärkt men en företagslots skulle kunna underlätta ytterligare för att stötta näringslivets kontakter med kommunen. Vi vill inrätta ett medborgarkontor dit invånarna kan vända sig för att få hjälp att hitta rätt i kommunen. Att hitta till rätt nämnd när man vill ansöka om lotteritillstånd, eller få hjälp med att veta vilka tillstånd som behövs om man vill ordna stora arrangemang som lockar många människor, eller om man vill ha hjälp att hitta rätt när man skall starta sin första firma. Därför vill vi förutom "Team näringsliv" som redan finns i kommunen skapa en företagslots som kan hjälpa nystartade och etablerade företag att hitta rätt i kommunen. Vi vill också att mycket av den handläggning man nu behöver hjälp med enkelt skall kunna utföras via exempelvis kommunens hemsida. För de företag som bedriver verksamhet inom turism skall även bokningar kunna genomföras. Medborgarkontoret innebär dels omflyttning av befintliga resurser inom kommunen, men också tillskott av nya medel.

Ett område som hittills varit ganska styvmoderligt behandlat är E-tjänster. Vi talar då inte om att kunna ladda ner en blankett för ifyllnad utan något helt annat. E-tjänster i anslutning till bygglovsprocessen är väl det man i första hand tänker på men även andra områden som tillståndsgivning av olika slag. Med en E-tjänst som är integrerad med arbetsprocessen inom förvaltningen kan man väsentligt öka servicegraden till våra företagare och kommuninnevånare. Med moderna E-tjänster kan man själv ta del av hur just "mitt" ärende fortskrider utan att behöva ringa tjänstemän och fråga. Därför vill vi ge ökade resurser för hantering av bygglov och service. Att införa E-tjänster är ingen kostnad – det är en nödvändig vardagsrationalisering som snabbt kan räknas hem. Därför måste vi dramatiskt öka takten vad gäller införande av E-tjänster. Ett ytterligare plusvärde med detta är att Enköpings kommun garanterat kommer att bli en mera attraktiv arbetsgivare genom att modern teknik används på arbetsplatsen.

För att man ska kunna driva företag i alla delar av kommunen krävs också en tydlig bredbandsstrategi från kommunens sida. När och hur skall alla delar av kommunen få tillgång till snabbt och stabilt internet. Vi talar inte här om en lägre ambitionsnivå än att alla skall kunna få tillgång fiberbaserat bredband. Det är inte rimligt att basera utbyggnaden på landsbygden genom att överföra ansvaret till bredbandsföreningar även om den i Torsvi är ett lyckat exempel. Detta är komplicerade projekt som kräver kompetens att genomföra. Kommunen måste ta taktpinnen på ett helt annat sätt än vad som gjorts hittills. Vi skall inte heller se detta enbart som en kostnad – det är också en grund för att ge kommunens innevånare service. De tjänster som kommunen skall tillhandahålla inom t.ex. omvårdnad använder i hög grad modern teknik där snabbt internet är en grundkomponent.

NÄRINGS LIVETS RANKING AV ENKÖPING

Årligen görs en ranking av Sveriges kommuner som visar hur företagen ser på näringslivsklimatet i kommunerna. Man kan tycka vad man vill om denna ranking men den är dock en temperaturmätare på företagsklimatet i kommunerna.

Enköping har under en följd av år fallit i ranking. Det behöver inte betyda att Enköping blivit sämre – det kan lika bra betyda att andra kommuner blivit bättre. Vi är övertygade om att de långsiktiga insatser som görs inom "Team näringsliv" gör att Enköping kommer att förbättra denna position framöver. Med de resursförstärkningar inom Miljö och Bygg samt införande av en företagslots som Centerpartiet föreslår tror vi att Enköping kan förbättra denna position.

SVERIGES BÄSTA ÄLDREMSORG

Vård och omsorg i Enköping har ett gott rykte i hela landet. Vår LSS verksamhet har fått pris och vårt salutogena arbetssätt lockar många studiebesök till Enköping. Den höga kvalitén och goda ryktet skall vi naturligtvis behålla. Vi tror att man som gammal vill behålla sin livskvalité hela livet och vi tror att det handlar om självbestämmanderätt och vardagslyx.

För att kunna ha verkligt självbestämmande krävs alternativ, valfrihet i vården. Därför vill vi uppmuntra till att profilera boenden och självklart skall vi ha omsorgsboenden i alla delar av kommunen.

Vi i Centerpartiet har en vision av att våra särskilda boenden skall vara "huset mitt i byn" En verksamhet med öppna dörrar mot omvärlden och nära samarbete med de lokala företagen och föreningarna. En verksamhet där kök och matsal inte bara är till för de boende utan även fungerar som lunchrestaurang för utomstående, en verksamhet där samlingssalen är det självklara valet för sammankomster anordnade av lokala företag och föreningar.

Vardagslyx kan vara så enkelt som att det lagas "riktig" mat på boendet. "Riktig" mat, producerad enligt Svenska lagar och regler. "Riktig" mat, lagat enligt önskemål från de boende. Vardagslyx.

Trygghetsboenden är efterfrågade i kommunen och vi anser att EHB omedelbart bör färdigställa det boende som redan är planerat. EHB bör också titta på möjligheterna att bygga trygghetsboenden i alla delar av kommunen. För precis som det ska finnas boenden i alla delar av kommunen skall det även finnas andra alternativa boenden i de olika delarna.

KULTUR, IDROTT OCH FRITID

Kultur och idrott ska finnas för oss alla. Enköping ska ha ett levande kulturliv där kulturen är tillgänglig för alla. Det gör att samhället kan bli mer öppet och tolerant. Oavsett var i kommunen

du bor ska du kunna ta del av ett rikt kulturliv. Kulturen ska vara tillgänglig för alla oavsett om du bor vid torget i Enköping, i Grillby eller i Altuna.

Att röra på sig är viktigt för att må bra. Det är också viktigt för jämställdheten, för integrationen och i skolan. Det är dags att satsa lika mycket på flickors som på pojkars idrott. Centerpartiet vill ha fler platser för spontanidrott. Vi vill också att kommunen ska kunna erbjuda simundervisning på Fjärdhundrabadet för till exempel nyanlända.

Under ett stort antal år har Enköping framgångsrikt fungerat som värd för cuper, turneringar och idrottsläger av olika slag och inriktning. Vår närhet till större grannstäder, goda kommunikationer och vår förmåga att stå som värd för sådana arrangemang har gjort att Enköping har fått ett gott rykte som "lägerstad". Idag ser vi att Enköpings kommun skulle kunna erbjuda mycket mer än bara det direkta värdskapet. Med ett samarbete med turistbyrå och turistnäring finns stora möjligheter att erbjuda sidoaktiviteter för att marknadsföra Enköping som turist- och bostadsort. Enköping skulle kunna ändra fokus från att lite mera passivt ta emot till att aktivt arbeta för att bli arrangör och se det som en naturlig del i marknadsföringen av Enköping. Centerpartiet har i en motion föreslagit att med utgångspunkt från tidigare utredning se över hur vi kan vidareutveckla Enköping som lägerstad.

IT FÖR ALLA DELAR AV KOMMUNEN

För att man ska kunna driva företag i alla delar av kommunen krävs också en tydlig infrastruktur- och bredbandsstrategi från kommunen. När och hur skall alla delar av kommunen få tillgång till snabbt och stabilt internet? För att underlätta för byalag och fiberföreningar på landsbygden vill vi att man skall kunna få hjälp från kommunen t.ex. via medborgarkontoret som vi föreslår. Bra kommunikationer är helt enkelt nödvändigt för att företagen ska kunna fortsätta att växa och skapa nya jobb. Det är också en avgörande faktor för att människor ska kunna bo kvar på landsbygden, men också för att nya människor ska vilja flytta dit. Det behövs en IT- och infrastrukturstrategi som tar hänsyn till både stad och landsbygd, i alla delar av kommunen.

Den moderna tekniken har öppnat upp för nya pedagogiska möjligheter. Vill vi ha en skola som ligger i framkant och som ser till varje enskild elevs behov måste vi lära oss att dra nytta av den moderna tekniken. Digitaliseringen har vidare öppnat upp för fjärrundervisning vilket gör att kompetens kan delas mellan skolor, inte bara i Sverige utan i hela världen. Det entreprenöriella lärandet ska vara ett naturligt förhållningssätt genom hela utbildningssystemet, eleven blir då bättre på att fatta beslut, kommunicera och samarbeta. Vi vill därför att initiativ som Ung Företagsamhet, UF, i högre grad utvecklas och blir en del av skolans verksamhet i både grund- och gymnasieskola.

IT-organisationen inom Enköpings kommun måste vara anpassad för verksamheten, inte tvärt om, särskilt inom skolan värld. Den digitala infrastrukturen är en viktig del av utvecklingen av Enköping – "Slå dig ner på ett fik, få in det rätta wifi-modet och logga på. Möt staden som aldrig sover". Tillgång till internet är viktig både för demokratin och för näringslivet. Goda exempel finns i exempelvis Helsingborgs stad, som utöver de fria nätverken i centrum har fria trådlösa nätverk, så kallat wifi, i alla skolor och på skolgårdar samt kommunens alla lokaler.

Centerpartiet anser att landsbygdsperspektivet är grundfundamentet i all vår politik. Människor ska kunna bo och leva i hela kommunen.

Centerpartiet vill:

att Enköpings kommun utreder möjligheten att erbjuda anpassad skolskjuts.

att Enköpings kommun via sitt fastighetsbolag EHB ur ett valfrihetsperspektiv bygger hyreslägenheter, små hus och trygghetsboende i samtliga större kransorter utanför Enköpings centralort.

att Enköpings kommun bygger fler bilfria cykelvägar för att knyta ihop tätorterna på landsbygden genom bilfria cykelförbindelser.

att Enköpings kommun inrättar ett medborgarkontor med en företagslots dit invånarna och företagare kan vända sig för att få hjälp att hitta rätt inom kommunen. Företagslotsen skall agera uppsökande och stödjande, som ett komplement till det arbete som görs inom "Team näringsliv".

att antalet E-tjänster skall öka ordentligt med de båda syftena att förenkla för innevånarna samt att rationalisera arbetsätten inom förvaltningarna.

att en ökad satsning görs på spontanidrott.

att simundervisning skall erbjudas i Fjärdhundrabadet för de nyanlända som generellt har sämre simkunnighet.

att genomför projektet, Enköping som lägerstad.

att Enköpings kommun skapar förutsättningar för utbyggnad av IT-infrastrukturen genom att ta fram en kommunövergripande infrastruktur- och bredbandsstrategi.

att Enköpings kommun skapar förutsättningar för att fler kan ta del av digitaliseringens möjligheter, tillgång till IT i skolan och prioriterar utbyggnaden av bredband på landsbygden med syftet att alla i kommunens alla delar skall få tillgång till fiber.

att Enköpings kommun skapar ett fritt och öppet trådlöst nätverk.

Hållbar mat och miljö

NÄRPRODUCERAD MAT

Centerpartiet kämpar för hållbar mat som är sund och säker. Vi ser gärna att maten är närproducerad samt fri från skadliga kemikalier och tillsatser. Maten ska vara tillverkad utan onödig användning av antibiotika. Hur vi producerar, transporterar och konsumerar mat påverkar klimatet. Det gör maten till en miljöfråga. De ekologiska fotavtrycken måste minskas och vår mat måste bli mer hållbar.

Maten ska vara sund, säker och hållbar. I dag får djur i många länder antibiotika utan att vara sjuka. Det ger billigt kött men också multiresistenta bakterier. Som kan göra att vanliga infektioner inte längre går att behandla. Det är därför Sverige har lagar och regler som ger oss ett av världens mest miljövänliga jordbruk och livsmedelsproduktion. Det måste vara lätt att göra hållbara val i Enköpings kommun. Vi måste ställa tuffare krav i offentliga upphandlingar så att maten för våra barn och äldre är sund, säker och hållbar samt producerad enligt svensk lagstiftning. Skolor, förskolor och äldreboenden som satsar på bättre mat ska premieras.

BÄTTRE MAT TILL BARN OCH GAMLA

Barn och gamla förtjänar mat av högsta kvalitet. När man inte själv kan välja sin mat måste vi säkerställa att kvalitén är hög både vad gäller smak, djurskydd och miljö. Svenska livsmedelsproducenter har höga krav på miljö- och djurskydd. Enköpings kommun driver skola, förskola och äldreomsorg och behöver i ännu högre utsträckning välja lokalproducerad mat som håller hög kvalitet i både smak och tillverkning framför att man serverar mat till barn och gamla som till stor del är importerad och som inte alls uppfyller dessa krav. Självklart skall all mat som serveras i skolor, förskolor och äldreboende vara producerade enligt svenska lagar.

EN GRÖN OCH REALISTISK MILJÖPOLITIK

Vi vill att Enköpings kommun ska vara pådrivande för en grön omställning. Därför anser vi det självklart att kommunen tjänstemän ska agera rådgivande i sin handläggning. En hållbar tillväxt får vi genom att kombinera ambitiösa klimatmål och nya innovationer. Då får vi ökade förutsättningar att både skapa nya jobb och lösa klimatutmaningarna. Genom att ha höga ambitioner och gå före på klimatområdet kan vi inspirera andra kommuner, företag och privatpersoner.

Centerpartiet vill att det ska vara enkelt att vara miljövän. Oavsett om det handlar om att sopsortera, handla klimatsmart eller bygga energisnålt så gör det skillnad för miljön. Vi tror mer på att underlätta för miljöinsatser än att bestraffa exempelvis solenergi. Vi tror på att bygga bättre cykelvägar och utveckla kollektivtrafiken. Det ska även vara lätt för turister och besökare att vara miljövänliga. Det ska finna gott om återvinningsstationer och fritt återbruk. Det ska finnas tydliga platser för husvagns- och husbilsägare att tömma sitt gråvatten.

Kommunen ska ställa höga miljö- och hållbarhetskrav med uppföljningsbara mål i all relevant upphandling. Kommunens fordon ska drivas av miljövänligt bränsle i så stor utsträckning som möjligt. Elfordon som drivs på förnyelsebar energi ska i högre utsträckning användas inom kommunal verksamhet. Och när kommunen bygger nytt ska till exempel solenergi installeras.

Giftfri vardag i Enköping. Centerpartiet vill minimera gifter i vardagen. Oavsett om det handlar om livsmedel, leksaker eller byggnadsmaterial ska man kunna känna sig trygg. Därför är det viktigt att fasa ut farliga kemikalier. Som förälder ska du kunna vara säker på att badkän ditt barn biter i inte är giftig. Vi måste snabba på arbetet med att fasa ut farliga kemikalier och hormonstörande ämnen ur vår vardag. Centerpartiet vill göra en satsning i Enköping för att rensa ut alla farliga ämnen. Denna satsning skall gälla allt från maten i vår äldreomsorg till leksakerna på förskolan.

Centerpartiet kämpar för hållbar mat som är sund och säker. Vi ser gärna att maten är närproducerad samt fri från skadliga kemikalier och tillsatser.

Centerpartiet vill:

att Enköpings kommun ska ha en matpolicy så att maten som upphandlas och köps in är producerad med hållbarhetsaspekten i åtanke och är producerad enligt svenska lagar och regler.

att en gråvattentömningsfunktion installeras vid Fjärdhundrabadets parkering.

att bygglov inte ska behövas om man vill sätta upp solfångare eller solceller i Enköpings kommun. Det underlättar för kommuninnevånarna att göra klimatsmarta val samtidigt som man avlastar bygglovshanteringen.

Varmt inkluderande samhälle

INTEGRATION OCH TRYGGHET

Förra årets flyktingströmmar innebär utmaningar för kommunen. Alla kommunens verksamheter måste bidra med det man kan, så att integrationen fungerar på bästa sätt. Det är också viktigt att vi utnyttjar alla delar av kommunen i detta arbete. Fotbollssatsningen i Fjärdhundra är ett lyckat exempel.

Förberedelseklasser skall förläggas till fler skolor i kommunen, även till kransortsskolor.

Det ger en levande landsbygd och en bättre integration genom att människor kan bosätta sig var de vill.

Det finns en social oro även i Enköping. Det senaste året har rapporter kommit om sönderbrända bilar och mopeder. Kommunen har ett stort ansvar i att motverka social oro, utanförskap och otrygghet. Det förebyggande sociala arbetet behöver vässas och vi behöver titta på andra och fler insatser för att motverka utanförskap och kriminalitet. Det vinner alla på, individen och samhället.

Här är några socialliberala förslag för att stärka upp det förebyggande arbetet i kommunen. Det fina med förslagen är att de är sociala (alla ska gynnas av dem) och liberala (makten hos dig/föräldrarna) samtidigt:

Utveckla fokusområdet Tryggare Enköping och inför ett brottsförebyggande råd direkt under kommunstyrelsen. Rådet bör bestå av politiker (både majoritet och opposition), kommunala verksamheter så som socialtjänst, fritids- och ungdomssidan, utbildning och samhällsbyggnad, polis, räddningstjänst, Securitas, EHB, näringslivet och civilsamhället.

Inrätta ett fritidskort. Syftet är att skapa möjligheter för ungdomar att delta i organiserade fritidsaktiviteter, både inom kultur och idrott. Du själv och inte kommunen väljer förening och aktivitet. Ungdomar oavsett ekonomisk situation får en väg in till föreningslivet. Forskningen är tydlig med att föreningsaktiva löper mindre risk att hamna i utanförskap och kriminalitet.

Fältassistenter. Skolan och socialtjänsten kan fånga upp unga som behöver samhällets stöd i ett tidigare skede. Vi vill att det ska finnas fältassistenter ute på stan och i utsatta områden, framförallt på helger och kvällar – för att fånga upp ungdomar och öka den vuxna närvaron. En uppsökande verksamhet är otroligt viktigt för det förebyggande arbetet.

Utveckla arbetet med sociala investeringar. Vi har en social investeringsfond i kommunen. Det är bra. Men vi borde ha en större pott för den och vässa det arbetet. Kommunen bör särskilt satsa på att få med externa parter i arbetet, som det lokala föreningslivet och näringslivet. Titta gärna på Örebro kommun som är ledande i Sverige på arbetet med sociala investeringar och förebyggande arbete. Sociala investeringar handlar om att uppmuntra nytänkande, prova nya arbetssätt och metoder, motverka utanförskap och framtida kostnader, uppnå gränsöverskridande samverkan och att ställa om kommunens organisation – från reaktiv till proaktiv.

JÄMSTÄLLDHET

Trygghet är också en del av jämställdhetsarbetet. Om kvinnor känner sig otrygga och väljer bort delar av staden och tider på dygnet har vi inte ett jämställt samhälle.

Det borde vara en självklarhet. Ändå är det inte så. Det finns ställen och områden dit kvinnor inte gärna går eller går förbi. Det är också skillnad på kvinnor och mäns rörelsemönster och många gånger är städer i högre grad anpassade till männens rörelsemönster i det offentliga rummet. Vi vill att Enköping skall ta hänsyn till detta när vi framöver planerar utbyggnation och ombyggnation av vår stad. För att kunna göra det på ett effektivt och riktigt sätt behöver man börja med att kartlägga dessa skillnader. Vi behöver samla in könsbaserad statistik för hur och när kvinnor och män rör sig i kommunen för att vi sedan skall kunna göra korrekta analyser.

Därför föreslår vi att Enköping i likhet med ett antal föregångskommuner i södra Sverige analyserar om "Trygghets och jämställdhetskartan" kan vara till nytta i vårt jämställdhetsarbete.

Vi värnar om ett tryggt, jämställt och inkluderande samhälle.

Centerpartiet vill:

att Enköpings kommun utvecklar fokusområdet "Tryggare Enköping" och inför ett brottsförebyggande råd direkt under kommunstyrelsen.

att man inför ett fritidskort. Syftet är att skapa möjligheter för ungdomar att delta i organiserade fritidsaktiviteter, både inom kultur och idrott.

att ett försök med fältassistanser görs.

att arbetet med sociala investeringar vidareutvecklas.

att ambitionerna i jämställdhetsarbetet skärps genom att t.ex. använda "Trygghets och jämställdhetskartan" som framgångsrikt gjorts i andra kommuner.

Budget 2017 med plan för 2018-2019

<i>Belopp anges i miljoner kronor</i>	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunfullmäktige och revision	-7,2	-7,4	-7,6	-7,5	-7,5
Kommunstyrelse	-68,1	-73,5	-74,9	-79,4	-79,8
<i>varav lokalbank</i>	-4,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
<i>varav sociala investeringar</i>	-4,0	-4,0	-2,0	-4,0	-4,0
Räddningstjänst, medlemsbidrag	-33,5	-36,4	-38,1	-39,4	-41,1
Miljö- och byggnadsnämnd	-14,3	-17,9	-19,6	-20,1	-20,8
Skolnämnd	-728,9	-752,2	-781,7	-807,2	-828,2
Socialnämnd	-143,4	-153,8	-164,5	-173,8	-184,6
Teknisk nämnd	-85,0	-81,3	-89,3	-95,3	-99,1
<i>varav utvecklings- och kulturfastigheter</i>	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Upplevelsenämnd	-92,6	-97,3	-104,1	-110,9	-112,9
Utbildningsnämnd	-203,4	-198,2	-204,5	-208,0	-214,9
Valnämnd	-0,1	-0,1	-0,3	-1,8	-1,1
Vård- och omsorgsnämnd	-713,3	-718,6	-736,3	-740,4	-763,7
Överförmyndarnämnd	-3,3	-3,2	-4,5	-4,5	-4,6
Skattefinansierad verksamhet	-2 093,1	-2 139,9	-2 225,4	-2 288,3	-2 358,3
VA	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Taxefinansierad verksamhet		0,0	0,0	0,0	0,0
Summa styrelser och nämnder	-2 094,0	-2 139,9	-2 225,4	-2 288,3	-2 358,3
Centrala poster;	48,7				
PO, soc.avg, pensionskostnader		-27,5	-33,3	-41,4	-41,9
Intäkt internränta		35,0	30,0	38,5	43,2
Realisationsvinster		4,0	4,0	4,0	4,0
Reserv till förfogande		-4,0	-5,0	-3,0	-3,0
Avskrivning citybanan			-1,4	-1,4	-1,4
Verksamhetens nettokostnader	-2 045,3	-2 132,4	-2 231,1	-2 291,6	-2 357,4
Skatteintäkter	1 762,0	1 846,5	1 921,6	2 000,4	2 082,4
Generella statsbidrag	319,6	335,9	375,3	351,7	353,8
Finansiella intäkter	5,4	4,5	8,2	9,5	10,2
Finansiella kostnader	-5,1	-14,5	-16,0	-25,0	-39,0
Årets resultat	36,6	40,0	58,0	45,0	50,0

Resultaträkning

Belopp anges i miljoner kronor

	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens nettokostnader	-2 045,3	-2 132,4	-2 231,1	-2 291,6	-2 357,4
Skatteintäkter	1 762,0	1 846,5	1 921,6	2 000,4	2 082,4
Generella statsbidrag	319,6	335,9	375,3	351,7	353,8
Finansiella intäkter	5,4	4,5	8,2	9,5	10,2
Finansiella kostnader	-5,1	-14,5	-16,0	-25,0	-39,0
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	36,6	40,0	58,0	45,0	50,0

Nyckeltal

	Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamhetens nettokostnader, förändring per år					
i miljoner kronor	98,3	87,1	98,7	60,5	65,8
i procent	5,0%	4,3%	4,6%	2,7%	2,9%
Intäkter från skatter och generella bidrag, förändring per år					
i miljoner kronor	143,4	100,8	114,5	55,2	84,1
i procent	7,4%	4,8%	5,2%	2,4%	3,6%
Resultat i procent av skatteintäkter/generella statsbidrag/utjämning, per år	1,8%	1,8%	2,5%	1,9%	2,1%
Resultat i procent av skatteintäkter/generella statsbidrag/utjämning, ackumulerat över en åttaårsperiod	1,5%	1,5%	1,5%	1,6%	1,6%

Skattefinansierade investeringar

Belopp anges i miljoner kronor

Teknisk nämnd

Fastigheter

Uppdelningen av fastighetsinvesteringar under tekniska nämnden är endast en information i beslutsunderlaget.

Kommunfullmäktige beslutar om fastighetsinvesteringar per nämnd.

Tekniska nämnden verkställer och följer upp övriga nämnders fastighetsinvesteringar och förmedlar uppföljningen till nämnderna enligt bland annat kommunstyrelsens tidplan för månads- och delårsrapporter.

	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Fastigheter räddningstjänst	18,00	18,00	
Fastigheter skolnämnd	296,00	8,50	8,50
Fastigheter upplevelsenämnd	60,00	109,70	125,00
Fastigheter utbildningsnämnd			100,00
Fastigheter vård- och omsorgsnämnd	1,00	11,00	16,00
Summa fastighetsinvesteringar	375,00	147,20	249,50
Planerat underhåll/energispår			
Planerat underhåll	89,00	82,70	69,80
Energispår/styr o regler/klimatsmarta lösningar	19,70	3,70	3,70
Summa planerat underhåll/energispår	108,70	86,40	73,50
Gata, park, inventarier			
Gata	28,52	23,02	38,22
Park	7,10	7,75	7,55
Inventarier	0,15	0,15	0,15
Summa gata/park/inventarier	35,77	30,92	45,92
Summa teknisk nämnd	519,47	264,52	368,92

Övriga investeringar

Kommunstyrelse

Kommunledningskontoret inventarier	0,05	0,05	0,05
Serviceförvaltningen IT tjänster	4,80	6,40	3,40
Serviceförvaltningen IT reinvesteringar	3,07	3,11	4,94
Summa kommunstyrelse	7,92	9,56	8,39

Miljö- och byggnadsnämnd

System	1,00		

Räddningstjänst

Brandvårn	0,75		

Skolnämnd

Inventarier	2,00	4,90	2,00

Upplevelsenämnd

Markanläggningar	16,00	2,00	0,00
Planerat underhåll markanläggningar	0,50	0,50	0,40
Planerat underhåll fastigheter			0,30
Inventarier	3,00	7,00	11,00

Summa upplevelsenämnd	19,50	9,50	11,70

Utbildningsnämnd

Inventarier	1,00	1,00	1,00

Vård- och omsorgsnämnd

Inventarier	4,00	5,00	7,00

Summa övriga investeringar	36,17	29,96	30,09

Summa skattefinansierade investeringar	555,64	294,48	399,01

Taxefinansierade investeringar

Belopp anges i miljoner kronor

	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Teknisk nämnd			
Vatten och avlopp (VA)	163,90	247,80	222,50
Summa skatte- och taxefinansierade investeringar	719,54	542,28	621,51